

Test van het belasten van het nominale en het reële werkelijke rendement in Box 3 met historische data

Op donderdag 25 januari 2024 kwam de kamerbrief van de staatssecretaris voor fiscaliteit Marnix van Rij betreffende “Reacties Internetconsulatie wetsvoorstel werkelijk rendement box 3” waarin ook een aangepast voorstel is gedaan voor het belasten van het werkelijk rendement in Box 3.

Op grond van dat aangepaste voorstel zijn testen gedaan voor een portefeuille die bestaat uit aandelen en obligaties op basis van de historische data van de 23 jaar dat Box 3 bestaat vanaf eind 2000.

Er wordt dus gesimuleerd alsof de nu voorgestelde wet op basis van het nominale werkelijk rendement van toepassing was vanaf de introductie van Box 3. Er wordt ook gekeken naar een variant op basis van het reële werkelijke rendement.

Dat is op basis van een startvermogen van € 100.000 eind 2000 en dat voor het deel boven het heffingsvrij vermogen.

De verdeling van het startvermogen is 70% aandelen en 30% obligaties zoals aangenomen in belastingplan 2017 en nog steeds wordt toegepast.

Voor aandelen wordt als referentie gebruikt de MSCI Europe Gross in Euro en dat is met herbeleggen van de dividenden en zonder kosten. Voor obligaties wordt als referentie gebruikt de rente van de jongste tienjarige staatsobligaties en dat alsof het een spaarrekening is.

Voor de kosten wordt uitgegaan van 1% per jaar. Dat is steeds op basis van de waarde van de beleggingen op het eind van het voorgaande belastingjaar. Dat gaat voor de aandelen ten koste van de omvang van de aandelen en voor de obligaties ten koste van de omvang van de obligaties.

Voor de inflatie wordt voor zover van toepassing gebruik gemaakt van de december CPI's van het CBS.

Tot zover zijn de uitgangspunten gelijk aan de analyses die eerder zijn gedaan voor 15, 22 jaar en 23 jaar Box 3.

Een feitelijke in een belastingjaar te betalen Vermogensrendementsheffing wordt betaald voor 70% ten koste van de omvang van de aandelen en voor 30% ten koste van de omvang van de obligaties.

Dat gebeurt door geldopnames die **niet** in mindering worden gebracht bij de bepaling van het nominale werkelijke rendementen een ook niet bij de bepaling van het reële werkelijke rendement.

De verwerking van de negatieve belastingheffingen op basis de negatieve rendementen van eerdere belastingjaren is zoals aangegeven in het aangepaste wetsvoorstel werkelijk rendement box 3 van 25 januari 2024.

Een feitelijke Vermogensrendementsheffing wordt betaald in een bepaald belastingjaar indien het saldo van de nog niet verrekenende belastingen van de daaraan voorafgaande belastingjaren positief is en volgens dat saldo. Daarbij geldt als eerste voorafgaande jaar het belastingjaar 2001. Er wordt in 2001 als start gerekend met € 0 belasting.

Voor het in 2024 te betalen deel geldt sowieso het saldo van het nog niet verrekenende deel van de voorafgaande belastingjaren en dat ongeacht of dat positief of negatief is.

Er wordt in de berekeningen geen rekening gehouden met voorheffingen, dividendbelastingen, te betalen rente bovenop de berekende belastingen en met de rente die vergoed zou mogen worden op de nog te verrekenen belastingverminderingen van de voorafgaande belastingjaren.

Gerekend wordt met het voor het belastingjaar 2024 sterk verhoogde belastingtarief van 36% en dat voor alle jaren.

Er wordt gedurende de gehele periode geen geld ingelegd en ook niet opgenomen voor andere zaken dan voor de kosten en de feitelijk te betalen Vermogensrendementsheffingen.

Voor het **nominale werkelijke rendement** van een belastingjaar in Euro's, dat dient als basis voor de belastingheffing, geldt het bruto rendement van het belastingjaar **minus** de in dat jaar betaalde kosten.

Voor het **reële werkelijke rendement** van een belastingjaar in Euro's, dat dient als basis voor de belastingheffing, wordt eerst het **saldo** bepaald van het vermogen op eind van het voorafgaande belastingjaar **plus** het bruto rendement van dat belastingjaar **minus** de betaalde kosten in dat belastingjaar.

Vervolgens wordt dat **saldo** aangepast naar de waarde in Euro's op het eind van het voorafgaande belastingjaar door het te vermenigvuldigen met de verhouding van de december CPI van het CBS van het voorafgaande belastingjaar gedeeld door de december CPI van het CBS van het belastingjaar. Bij inflatie wordt het daarmee een lager bedrag in Euro's en bij deflatie een hoger bedrag in Euro's.

Voor het **reële werkelijke rendement** van een belastingjaar in Euro's, dat dient als basis voor de belastingheffing, geldt als laatste stap het aangepaste saldo **minus** het vermogen op het eind van het voorafgaande belastingjaar.

Zie de 2 tabellen en de 3 grafieken op de volgende pagina's.

Daarin wordt gewerkt met het “Effect van de totaal betaalde Vermogensrendementsheffing” als percentage van het “Totaal Reëel Werkelijk Rendement voor de gehele periode” en daarvan ook als het gemiddelde percentage per jaar. Dat is een belangrijke indicator om de resultaten te vergelijken.

In plaats van Vermogensrendementsheffing wordt in dit kader ook gesproken over belastingheffing of Box 3 belasting.

Het volgende is gebaseerd op de totalen over de gehele periode van de 23 jaar dat Box 3 bestaat vanaf eind 2000 en volgens het prijspeil van eind 2000 en dat is overgenomen van de Analyses voor 23 jaar Box 3 volgens de wetten die daarvoor van toepassing waren.

Beleggen in 70% Aandelen en 30% Obligaties leverde in 23 jaar Box 3 gemiddeld slechts 12% op vóór belasting zoals op de eerste tabel is te zien oftewel gemiddeld slechts 0,50% per jaar zoals op de tweede tabel is te zien.

Dat geldt voor de eerder gemaakte analyses en voor de 2 testen.

Op basis van de eerder gemaakte analyses geldt daarbij als gevolg van de Box 3 belasting een verlies van gemiddeld 18%. Dat is een negatief effect van gemiddeld 30% van het belegde vermogen en daarbij komt het effect van de totaal betaalde belastingheffing uit op maar liefst 247%.

Dit heeft ermee te maken dat de kosten en de inflatie samen nagenoeg gelijk zijn aan het werkelijke bruto rendement voor beleggen in 70% aandelen en 30% obligaties.

Voor 22 jaar Box 3 komt het effect van de totaal betaalde belastingheffing zelfs uit op maar liefst 1.749%.

Dat komt dus neer op een effect van de belastingheffing van maar liefst 17 keer het reële rendement dat gemaakt zou zijn in 22 jaar zonder belastingheffing.

Als gevolg van de tot nu toe geldende Vermogensrendementsheffingen is er dus gemiddeld flink ingeleverd door beleggers. Voor het compenseren van deze schade is er tot op heden geen oplossing gekomen in de belastingwetten.

In de test van het **nominale werkelijke rendement** op basis van de historische data voor 23 jaar Box 3 geldt als gevolg van de Box 3 belasting een **verlies** van gemiddeld ruim 10%. Dat geeft een negatief effect van gemiddeld bijna 23% van het belegde vermogen en daarmee komt het effect van de totaal betaalde belastingheffing uit op 184%.

Voor 22 jaar Box 3 komt het effect van de totaal betaalde belastingheffing zelfs uit op 1.317%.

Dat komt dus neer op een effect van de belastingheffing van maar liefst 13 keer het reële rendement dat gemaakt zou zijn in 22 jaar zonder belastingheffing.

Dat komt mede door de zeer hoge belastingheffing van maar liefst € 6.868 (4,47%) voor het goede beleggingsjaar 2021 en zoals dat wordt betaald in het slechte beleggingsjaar 2022 en dat ten koste van het belegde vermogen.

Dat maakt een groot nadeel van het belasten van het werkelijk rendement voor beleggers duidelijk.

De schade die het op 25 januari 2024 aangepaste “wetsvoorstel werkelijk rendement box 3” voor Beleggen in 70% Aandelen en 30% Obligaties gemiddeld kan veroorzaken voor beleggers is dus nauwelijks minder dan de schade die Box 3 gemiddeld in 23 jaar Box 3 voor beleggers al heeft veroorzaakt, laat staan dat er voor die schade gecompenseerd wordt.

Dat heeft met name te maken met het niet corrigeren voor de inflatie en het gegeven dat deze inflatie samen met de kosten leidt tot een verwaarloosbaar reëel rendement van totaal over de gehele periode van 23 jaar van slechts 12%.

Het blijkt dat er in 13 belastingjaren geen Vermogensrendementsheffing hoeft te worden betaald, maar in de 10 overige belastingjaren (inclusief het belastingjaar 2024) des te meer. Deze belastingbetalingen variëren in grootte van € 567 (0,46%) tot maar liefst € 6.868 (4,47%).

In het belastingjaar 2024 moet bovendien nog € 1.721 (1,13%) worden betaald.

Het is daarmee duidelijk dat dit veel onzekerheid en veel administratief werk geeft voor de overheid en voor de belastingbetalers.

In de test van het **reële werkelijke rendement** op basis van historische data voor 23 jaar Box 3 geldt als gevolg van de Box 3 belasting een **netto winst** van gemiddeld totaal over de gehele periode van nog geen 6%. De Box 3 belasting heeft de winst dus verlaagd met gemiddeld bijna 7% van het belegde vermogen en daarmee komt het effect van de totaal betaalde belastingheffing uit op 53%.

Test van het belasten van het werkelijke rendement in Box 3 - 23 maart 2024 blad 3 van 3

Voor 22 jaar Box 3 komt het effect van de totaal betaalde belastingheffing zelfs uit op 535%.

Dat komt dus neer op een effect van de belastingheffing van maar liefst ruim 5 keer het reële rendement dat gemaakt zou zijn in 22 jaar zonder belastingheffing.

Dat komt mede door de relatief hoge belastingheffing van € 3.842 (2,24%) voor het goede beleggingsjaar 2021 en zoals dat wordt betaald in het slechte beleggingsjaar 2022 en dat ten koste van het belegde vermogen.

Dat de genoemde 53% maar liefst relatief 47% hoger is dan het belastingpercentage van 36% komt doordat de belastingbetalingen het vermogen verlagen waardoor er ook minder reëel netto rendement kan worden gemaakt.

Om op een werkelijke belastingheffing van 36% uit te komen is een belastingtarief van 24% nodig.

Dat is dus ook een belangrijk gegeven dat in acht moet worden genomen bij de bepaling van een belastingtarief.

Het blijkt dat er in 14 belastingjaren geen Vermogensrendementsheffing hoeft te worden betaald. Er hoeft maar in 8 belastingjaren belasting te worden betaald. Deze belastingbetalingen variëren in grootte van € 20 (0,02%) tot € 3.842 (2,24%). In het belastingjaar 2024 is er zelfs sprake van een groot negatief saldo van € 3.705 (-2,14%) dat in latere belastingjaren kan worden verrekend.

In de tweede tabel zijn de gemiddelde jaarpercentages te zien.

De te betalen Vermogensrendementsheffing bedraagt gemiddeld 0,24% per jaar.

Dat is dus aanzienlijk minder dan de 2,17% die nu in 2024 wordt geheven. Het is circa 11% van dat percentage.

Desondanks is er, zoals hiervoor al gemeld, sprake van het effect van de totaal betaalde belastingheffing van 53%.

Bij een belastingtarief van 24% wordt de gemiddeld te betalen Vermogensrendementsheffing gemiddeld 0,17% per belastingjaar en dat is 8% van het percentage van 2,17% voor 2024.

Deze 0,17% kan worden gezien als een maatstaf voor een jaarlijks forfaitair percentage van de Vermogensrendementsheffing voor beleggen in aandelen en obligaties in Box 3.

Zoals in de tabel "Overzicht 23 jaar Box 3 - In de onderscheiden delen - In de gemiddelde percentages per jaar" in bijlage Analyse 23 jaar Box 3 - Tabellen - 9 maart 2024" is te zien zijn de gemiddelde reële werkelijke rendementen per jaar voor sparen en een bestaande woning in Box 3 nog lager. Op grond daarvan kan het volgende worden geconcludeerd.

De schade die het op 25 januari 2024 aangepaste "wetsvoorstel werkelijk rendement box 3" voor Box 3 belastingbetalers kan veroorzaken is dus nauwelijks minder dan de schade die Box 3 gemiddeld in 23 jaar Box 3 voor belastingbetalers heeft veroorzaakt, laat staan dat er voor die schade wordt gecompenseerd.

Dat heeft met name te maken met het niet corrigeren voor de inflatie en het gegeven dat deze inflatie samen met de kosten leidt tot gemiddeld een negatief reëel rendement vóór belasting.

Het is ook duidelijk dat de sterk in omvang wisselende belastingbetalingen veel onzekerheid en veel administratief werk geven voor de overheid en voor de belastingbetalers.

Het is zondermeer duidelijk dat er geen belasting dient te worden geheven over de inflatie en dus niet alleen voor de kosten aangezien het in ernstige mate de toekomstige koopkracht aantast van spaarders en beleggers.

Test van het belasten van het werkelijke rendement in Box 3 voor Beleggen met 70% Aandelen en 30% Obligaties op basis van 23 jaar historische data			
In de totale percentages voor de gehele periode		23 maart 2024	
Omschrijving	Referentie op basis van de wet in 23 jaar Box 3	Test op basis van een belastingtarief van 36% en dat op basis van het	
		nominale werkelijke rendement	reële werkelijke rendement
Percentages van de Startvermogens eind 2000 in de waarden van eind 2000	100,0	100,0	100,0
Percentages van de waarden in Euro eind 2023 relatief ten opzichte van de waarden in Euro eind 2000			
Vermogens zonder kosten, zonder belasting en zonder inflatie	236,5	236,5	236,5
Vermogens met kosten, zonder belasting en zonder inflatie	187,6	187,6	187,6
Vermogens met kosten, met belasting en zonder inflatie	137,1	149,9	176,8
Prijspeil eind 2023 ten opzichte van eind 2000	167,1	167,1	167,1
Percentages van de waarden eind 2023 ten opzichte van de Startvermogens in de waarden van eind 2000 oftewel met verrekening van de inflatie			
Vermogens zonder kosten, zonder belasting en met inflatie	141,5	141,5	141,5
Vermogens met kosten, zonder belasting en met inflatie	112,3	112,3	112,3
Totaal Reëel Werkelijk Rendement met kosten, zonder belasting en met inflatie voor de gehele periode van 23 jaar	12,3	12,3	12,3
Netto Vermogens met kosten, met belasting en met inflatie	82,0	89,7	105,8
Totaal Netto Rendement met kosten, met belasting en met inflatie voor de gehele periode van 23 jaar	-18,0	-10,3	5,8
Effect van de totaal betaalde belasting oftewel Vermogensrendementsheffing (Totaal Netto Rendement minus Totaal Reëel Werkelijk Rendement)	-30,3	-22,6	-6,5
Percentages van het (Effect van de totaal betaalde Vermogensrendementsheffing) / (Totaal Reëel Werkelijk Rendement voor de gehele periode)	247	184	53
Ter informatie			
Percentages Weging Beleggingen volgens Belastingplan 2017	47,00	47,00	47,00
Volgens de Belastingdienst verondersteld rendement als laag oftewel rendemenstklasse I of hoog oftewel rendementsklasse II vanaf 2017 (na de 4 % voor alle delen van 2001 t/m 2016)	hoog		
Percentages in rekening gebrachte kosten per jaar	1,00	1,00	1,00

Test van het belasten van het werkelijke rendement in Box 3 voor Beleggen met 70% Aandelen en 30% Obligaties op basis van 23 jaar historische data			
In de gemiddelde percentages per jaar		23 maart 2024	
Omschrijving	Referentie op basis van de wet in 23 jaar Box 3	Test op basis van een belastingtarief van 36% en dat op basis van het	
		nominale werkelijke rendement	reële werkelijke rendement
Veronderstelde relatieve waarde stijging per jaar in het Belastingplan 2017	6,98%		
Gemiddelde werkelijke relatieve bruto waarde stijging per jaar over 23 jaar (zonder kosten, zonder belasting en zonder inflatie)	3,81%	3,81%	3,81%
Gemiddelde werkelijke relatieve bruto waarde stijging per jaar over 23 jaar oftewel het nominale werkelijke rendement (met kosten, zonder belasting en zonder inflatie)	2,77%	2,77%	2,77%
Effect van de 1% kosten per jaar op het nominale rendement	-1,04%	-1,04%	-1,04%
Gemiddelde inflatie per jaar over 23 jaar	2,26%	2,26%	2,26%
Gemiddelde relatieve waarde stijging per jaar over 23 jaar (zonder kosten, zonder belasting en met inflatie)	1,52%	1,52%	1,52%
Gemiddelde relatieve stijging per jaar over 23 jaar zonder Belastingheffing in de waarde van eind 2000 oftewel het reële werkelijke rendement	0,50%	0,50%	0,50%
Vermogensrendementsheffing 2001 - 2016	1,200%		
Vermogensrendementsheffing 2017	1,617%		
Vermogensrendementsheffing 2018	1,614%		
Vermogensrendementsheffing 2019	1,677%		
Vermogensrendementsheffing 2020	1,584%		
Vermogensrendementsheffing 2021	1,764%		
Vermogensrendementsheffing 2022	1,714%		
Vermogensrendementsheffing 2023	1,974%		
Vermogensrendementsheffing 2024	2,174%		
Gemiddelde relatieve stijging per jaar over 23 jaar met kosten, met belasting en zonder inflatie	1,38%	1,78%	2,51%
Gemiddelde relatieve stijging per jaar over 23 jaar van het Netto Vermogen in de waarde van eind 2000	-0,86%	-0,47%	0,24%
Effect van de totaal betaalde Vermogensrendementsheffing op de Gemiddelde relatieve stijging per jaar van het Netto Vermogen in de waarde van eind 2000	-1,36%	-0,98%	-0,26%

